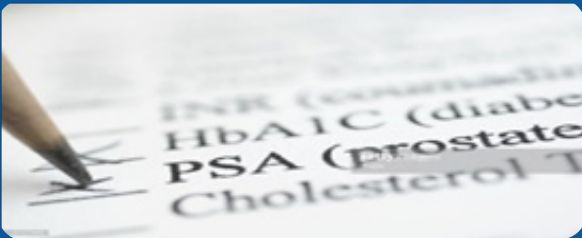

Од големо значење за поставување на дијагнозата се **лабораториските анализи**. Една од анализите е и наодот на **PSA** (антиген специфичен за простатата кој се наоѓа во крвта) кој со голема точност може да покаже постоење или отсуство на карцином на простата. **PSA** тестот е еден од најдобрите показатели за рана детекција на карцином на простата. Нормалните вредности на PSA во крвта се : **0-4 ng/ml**.

Вредностите на PSA од 4-10 ng/ml се „сива зона“ во која веројатноста за постоење на карцином е 25-35%.

Вредностите на PSA над 10 ng/ml укажуваат на веројатноста на постоење на карцином во опфат 50%-80%.

По потреба се прават и други снимања и прегледи.

Лекување на карцином на простата зависи од стадиумот во кој болеста се наоѓа

Хируршко лекување – кога болеста е откриена во ран стадиум, додека е ограничена на простатата;

Хормонална терапија и хемиотерапија – кога заболувањето е проширено надвор од простата.

Препораки за превенција

Мажите над 50 години еднаш годишно треба да се јават на преглед кај уролог;

Исхрана богата со риба (заштитен ефект поради „добрите масти“ особено омега-3 масни киселини), овошје, зеленчук (домати, брокула, карфиол), јаткасти плодови, здрави масла (маслиново);

Внесот на црвено месо, млечни производи, калорична храна и газирани пијалоци да се сведе на минимум;

Телесната тежина да биде колку што е можно поблиску до идеалната со зголемена физичка активност;

Намалување на пушењето и прекумерна употреба на алкохол;

Да се избегнува претерана употреба на суплемементи (се претпоставува дека многу витамини, особено фолатите, ја зголемуваат веројатноста за појава на карцином на простата);

Внесот на калциум да не ја поминува дневната доза од 1500 mg;

Намалувањето на стресот, зголемениот крвен притисок и зголемениот холестерол го подобрува севкупното здравје и квалитетот на животот и претставува добра превенција за карциномот на простата.

извор: (Prostate Carcinoma Foundation, www.pcf.org)

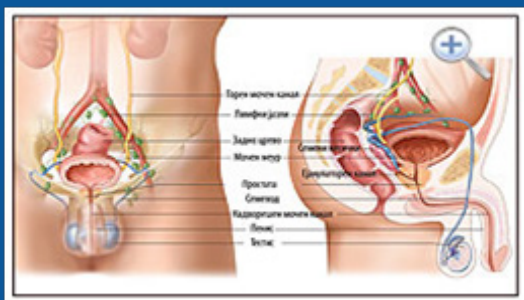
ЈЗУ ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ НА
РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

РАНО ОТКРИВАЊЕ НА РАК НА ПРОСТАТА

Редовни прегледи ⇒ најдобра превенција

Простатата е орган со жлездесто-мускулна структура, чиј алкален секрет влегува во составот на семената течност (сперма). Претставува жлезда со надворешно лачење и е дел од машкиот полов (репродуктивен) систем. Сместена е под мочниот меур, на основата на машкиот полов орган и непосредно пред задното црево. Таа всушност го опкружува задниот простатичен дел на мочниот канал.

Простатата се смета за придружна сексуална жлезда, иако, веројатно, нејзината единствена функција е поврзана со сексуалниот, односно со машкиот репродуктивен систем. Со тоа таа индиректно е вклучена во оплодувањето.

Главната функција на простатата е да создава и да складира бистра, лесно алкална течност (секрет со pH 7.29). Течноста сочинува 10%-30% од волуменот на семената течност.

Што е рак на простата?

Карциномот на простата како втора најчеста причина за смрт кај мажите во целиот свет, веднаш по карциномот на белите дробови, е голем проблем за машкото здравје.

Карциномот на простата претставува неконтролиран раст на клетките на простата. Ракот на простата во светот ретко се сретнува пред 40-тата година, додека кај мажите

постари од 80 години е многу чест. Веројатноста за појава на карциномот на простата е голема после 50 годишна возраст, затоа, за поставување на дијагноза во раниот стадиум на развој на болеста, неопходно е мажите да прават редовни прегледи после 50-тата година. Раната (почетна) фаза значи дека карциномот не е проширен надвор од простатата и тогаш со голема веројатност може да се излечи.

Редовните прегледи на простата се најдобра превенција, затоа што веројатноста за излекување на карциномот на простата е голема доколку дијагнозата се постави во почетокот на заболувањето!

Фактори кои ја зголемуваат веројатноста од појава на карцином на простата:

- Возраст:** веројатноста се зголемува кај повозрасните лица;
- Генетска предиспозиција:** игра важна улога во ризикот од развој на рак на простата. Ракот на простата кој постои кај некој од членовите на семејството може да го зголеми ризикот кој е два до три пати поголем од ризикот кај мажите без семејна историја на болеста;
- Полно преносливи болести:** постојат докази дека мажите со чести полно преносливи болести имаат 1,4 пати поголема веројатност за развој на рак на простата во споредба со мажите без ваква историја;
- Дебелината:** доведува до зголемен ризик за појава на поголеми и агресивни типови на рак на простата што резултира со лош исход на лечење.

Најчести симптоми:

- Често мокрење;
- Пецкање при мокрење или во текот на ејакулација;
- Напор при мокрење, или неможност да се исфрли целата урина;
- Спор млаз при мокрење;
- Чувство дека бешиката не е испразнета целосно;
- Проблеми со ерекцијата (ерективна дисфункција);
- Крв во урина или сперма;
- Болка и непријатност во делот на карлицата, долниот дел на грбот и горниот дел на бедрата;
- Болка во коските или осетливост.

Овие симптоми можат да бидат предизвикани и од други заболувања на простата како што се зголемена простата, воспаление на простата. Затоа е неопходно да се направат одредени прегледи и анализи за да се констатира точната причина за појава на симптомите.

Дијагностицирање на карцином на простата

Дијагнозата се поставува врз база на: уролошки преглед, ултразвучни прегледи, лабораториски анализи и останати дијагностички постапки во зависност од потребите.

- По земање на детална анамнеза урологот прави **дигиторектален преглед (DRE)** кој претставува краткотраен и безболан преглед на простатата со прст преку аналниот отвор;
- Трансректален ултразвук (TRUS)** е метода која дава голема можност за рано откривање на ракот на простата (до 50% повеќе отколку дигиторекталниот преглед). **TRUS** е метода во која со помош на ултразвучна сонда се влегува во ректумот и преку задниот сид се пристапува кон визуелизација на простатата при што се бараат сомнителни промени.